

03. SEPTEMBER 2019 // METTE SKOV MYRUP
STUDIESTART 2019

Mænd vil (stadig) ikke være sygeplejersker

Kvinder indtager stadig størstedelen af pladserne på uddannelser i omsorg og pleje. På jordemoderuddannelsen udgør kvinderne 100 procent. På sygeplejestudiet er kun 7 procent af de studerende mænd og 93 procent er kvinder, viser tal fra Forsknings- og undervisningsministeriet.

Foto: Gorodenkoff

I 2018 udarbejdede Dansk Sygeplejeråd en analyse af udviklingen i ansøgere og optagne studerende på sygeplejerskeuddannelsen i perioden 2010-2018. Af analysen fremgår det, at antallet af optagene mandelige sygeplejerskestuderende er steget fra 6,0 i 2017 til 7,1 i 2018.

Selvom der ses en stigning i antallet af mandelige studerende, er der altså stadig lang vej, før ligestillingen når frem til sygeplejeområdet.

”Vi så meget gerne en mere lige fordeling. Vi ser, at der kommer flere mænd ind, men det har aldrig været i store spring uanset, hvad vi har gjort. Vi gør alt, hvad vi kan i samarbejde med vores hoved- og studenterorganisationer for at opnå en højere grad af diversitet på vores uddannelser,” siger formand for Dansk Sygeplejeråd, Grete Christensen.

ER DU HOMOSEKSUEL?

Jesper Larsen er en af de få mænd, der har uddannet sig til sygeplejerske. Efter nogle år som falc kredder ønskede han at lære mere og søgte derfor ind på sygeplejerskeuddannelsen. Det afslørede for ham, at der er mange fordomme forbundet til mænd i det fag.

”Da jeg fortalte mine kollegaer, at jeg ville være sygeplejerske, blev jeg spurgt, om jeg var blevet homoseksuel. Det måtte jeg svare nej til. Men det, synes jeg, er symptomatisk for den opfattelse, der er af mænd i det her fag,” siger Jesper Larsen.

MÆND SKÆRER IGENNEM

Som færdiguddannet sygeplejerske blev han ansat i hjemmeplejen. Han var glad for arbejdet og den tætte kontakt han fik med borgerne. Men han mødte stadig fordomme på arbejdspladsen, denne gang fra kvindelige kollegaer.

”Det var særligt mine ældre kollegaer, der ikke mente, at mænd skulle være sygeplejersker. Derudover kunne jeg også møde udfordringer, bare fordi jeg er mand. Hvis jeg gerne ville træffe en beslutning, blev jeg ofte beskyldt for at skære igennem, fordi jeg er en mand, fremfor at det byggede på mine faglige kompetencer”.

Efter et par år i hjemmeplejen valgte Jesper Larsen at stoppe med at arbejde som sygeplejerske. Hårdt arbejdsmiljø, skæve arbejdstider og dårlige lønninger blev årsag til at han sluttede karrieren. I dag læser han en kandidat i klinisk videnskab og teknologi på Aalborg Universitet, som fokuserer på, hvordan teknologisk hjælpemidler kan være med til at optimere sundhedssektoren. Han håber, at uddannelsen kan give ham bedre forhold og muligheder på arbejdsmarkedet, end hvad sygeplejeområdet kunne.

BEHOV FOR ROLLEMODELLER

I sin studietid var Jesper Larsen aktiv i Sygeplejestuderendes Landssammenslutning og besøgte gymnasier for at sprede budskabet om, at mænd også kan blive sygeplejersker. Han oplevede ofte, at drengene fandt faget interessant, men at ingen direkte gav udtryk for, at de ville vælge netop den karrierevej.

Hvis faget i fremtiden skal inkludere flere mænd, er det nødvendigt at gøre en særlig indsats for at få kommunikeret til potentielle mandelige sygeplejestuderende, at det også er interessant for dem, mener Jesper Larsen.

Han foreslår, at man i fremtiden fokuserer på at skabe flere rollemodeller for de unge for på den måde at vise dem, at der findes flere forskellige typer mandelige sygeplejersker.

MÆND MANGLER FÆLLESSKABER PÅ STUDIET

Grete Christensen fra Dansk Sygeplejeråd tilslutter sig det synspunkt. Manglende rollemodeller er ifølge hende en af årsagerne til, at kønsfordelingen ser ud, som den gør, fordi mændene ikke kan se sig selv i faget.

Ligeledes falder mange mandlige studerende fra i studietiden, fordi de ikke kan finde fællesskaber, de kan identificere sig med, fortæller hun.

DELTIDSTRADITION AFSKRÆKKER MÆND

Ifølge formanden for Dansk Sygeplejeråd er den skæve kønsfordeling på uddannelsen også problematisk for selve faget. Lave lønninger, der ikke hænger sammen med fagets indbyggede ansvar, er med til at skabe dårlige arbejdsforhold. Det kan være med til at afskrække mænd fra at vælge netop dette fagområde, siger Grete Christensen. Hun mener, at kun med mere diversitet kan der skabes bedre vilkår på sygeplejeområdet:

”At faget i dag er så kvindedomineret medfører, at der bliver sat fokus på nogle ting, som ikke ville blive prioriteret i lige så højt, hvis det var et mandsdomineret fag. Eksempelvis bliver deltidsansættelser prioriteret i højere grad, fordi det oftest er kvinderne, der påtager sig en større del af ansvaret i hjemmet. Det ville se anderledes ud, hvis der var flere mænd i faget.”

Grete Christensen fremhæver, at netop disse forhold er problematiske, da den store andel af deltidsansættelserne er med til at skabe dårligere lønninger og forhold på arbejdspladsen. Derved bidrager de også til at fastholde stereotype kønsroller i hjemmet.

BEHOV FOR POLITISK HANDLING

Netop på sygeplejeområdet har man de seneste år, sat fokus på at rekruttere og fastholde mænd på studiet og arbejdsmarkedet. Kampagner, mentorordninger og samarbejder med arbejdsgiverne har været i spil, for at tiltrække de mandelige studerende. På trods af den aktive indsats ses der kun en svag stigning fra seks procent i mænd 2010 til syv procent i 2019 på sygeplejerskeuddannelsen.

”Det er utrolig vanskeligt at se, hvorfor tingene er sådan. Der er andre sundhedsfaglige fag, som tiltrækker flere mandelige studerende, såsom radiograf og fysioterapeut, mens sygeplejen i hovedparten tiltrækker de kvindelige,” siger Grete Christensen.

For at udligne skævheden er der behov for aktiv politik men også for et øget fokus på den måde, vi opfatter og omtaler faget på, mener hun.

”At få sat ligestilling mere på dagsorden og tale mere ind i, at der ikke er nogle fag, som er forbeholdt nogle køn, det ville være en kæmpe støtte og opbakning til et fag som vores. Det, synes jeg, er en vigtig politisk dagsorden. Man skal ikke bare lade stå til og sige, ”Det kan vi ikke gøre noget ved.” Vi bliver nødt til at være flere, der er med til at fastholde, at sygeplejen også er et vigtigt fag for mænd,” siger hun.